

משנה תמורה ז:ד

(ד) [ד] אלו הן הנקברין: קדשים שהפילו, יקברו.
הפילה שליה, תקבר.
שור הנסקל, ועגלה ערופה, וצפרי מצרע, ושער נזיר, ופטר חמור, ובשר בחלב, וחלין שנשחטו בעזרה, רבי שמעון אומר: חלין שנשחטו בעזרה, ישרפו.
וכן חיה שנשחטה בעזרה.
(ה) [ה] אלו הן הנשרפין: חמץ בפסח, ישרף.
ותרומה טמאה, הערלה, וכלאי הפרם, את שדרכו להשרף, ישרף, את שדרכו להקבר, יקבר.
מדליקין בפת ובשמן שלתרומה.
[ו] כל קדשים שנשחטו חוץ לזמנן, וחוץ למקומן, הרי אלו ישרפו.
אשם תלוי, ישרף; רבי יהודה אומר: יקבר.
חטאת העוף הבאה על ספק, תשרף.
רבי יהודה אומר: יטילנה לאמה.
כל הנשרפין לא יקברו, כל הנקברים לא ישרפו.
רבי יהודה אומר: אם רצה להחמיר על עצמו, לשרוף את הנקברין, רשוי; אמרו לו: אינו מתר לשנות.

תמורה לד.

כל הנקברין לא ישרפו כו'. מאי טעמא משום דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר.

ירושלמי פסחים ב'א'

(יב) תני: רבי יודה אומר: אין ביעור חמץ אלא בשריפה. דין הוא. מה אם פגול ונותר שאינו בל יראה ובל ימצא אינו אלא בשריפה, חמץ שהוא בבל יראה ובל ימצא אינו דין שלא יהא אלא בשריפה. אמרו לו לרבי יודה: כל דין שאנתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין, הא אם לא נתמנה לו אור ישב לו ולא יבעיר, אמרה תורה תשבייתו שאור מבתיכם.
(יג) כיוצא בו. אמר רבי יודה: אשה כי תזריע וילדה זכר. מה תלמוד לומר. לפי שנאמר: וטמאה שבעת ימים וביום השמיני ימול, שומע אני כיוצא חי שהוא מטמא את אמו טומאת לידה. מניין ליוצא מת שהוא מטמא את אמו טומאת לידה? אמר רבי יודה: הרי אני דן. מה אם כיוצא חי, שאינו מטמא את אמו ואת הבאין עמו ואת הבא עם אמו {לאוהל טומאת שבעה, מטמא את אמו טומאת לידה. היוצא מת, שהוא מטמא את אמו ואת הבאין עמו {ואת הבא עם אמו} לאוהל טומאת שבעה, אינו דין שיטמא את אמו טומאת לידה. אמרו לו לרבי יודה: כל דין שתחילתו אנתה דן להחמיר וסופו להקל אינו דין. הא אם טיהר החי את אמו, יטהר אף המת את אמו. {אם לא זכיתי} מן הדין. לפיכך אמרה תורה זכר, לרבות את המת.
(יד) כיוצא בו. אמר רבי יודה: תשבו בסוכות, סוכה שלכל דבר. שהיה רבי יודה אומר: הדין נותן שלא תהא הסוכה באה אלא מארבעת המינין, מה אם לולב שאינו נוהג בלילות כבימים אינו בא אלא מארבעת המינין, סוכה שהיא נוהגת בלילות כבימים אינו דין שלא תבוא אלא מארבעת המינין. אמרו לו לרבי יודה: כל דין שאנתה דן שתחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין, הא לא מצא מארבעת המינין ישב לו בלא סוכה, אמרה תורה תשבו בסוכות. סוכה שלכל דבר. {וכן עזרא אומר: ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל ערים וברושלם לאמר צאו הקר וגו'}.
(טו) חזר רבי יודה ודנו דין אחר. חמץ אסור באכילה, ונותר אסור באכילה, מה זה בשריפה אף זה בשריפה. אמרו לו: נבילה תוכיח, שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה. אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהנזיה, ונותר אסור באכילה ובהנזיה, אל תוכיח נבילה שאינה אסור בהנזיה. אמרו לו. והרי שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהנזיה ואינו בשריפה. אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהנזיה וחיובין עליו כרת, ונותר אסור באכילה ובהנזיה וחיובין עליו כרת, אל יוכיח שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהנזיה וחיובין עליו כרת ואינו בשריפה. אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהנזיה וחיובין עליו כרת ויש לו זמן, ונותר אסור באכילה ובהנזיה וחיובין עליו כרת ויש לו זמן, אל יוכיח {חלב} שור הנסקל

שאינו לו זמן. אמרו לו: והרי אשם תלוי כשיטתך יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהנאה וחיבובין עליו כרת ויש לו זמן (ואינו בשריפה). ושתק רבי יודה.
(טז) תני: עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר, משהגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. ואתיא כרבי יודה. אית תני תני: עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה, משהגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. ואתיא כרבנין. רבי אומר: תשביתו שאור מבתיכם, דבר שהוא בל יראה ובל ימצא. ואי זה. זה בשריפה.

מכילתא דרבי ישמעאל שמות י"ב:ט"ו

רבי יוסה אומר: "תשביתו שאר מבתיכם", בשריפה. אתה אומר בשריפה, או אינו אלא בכל דבר? הרי אתה דן: נותר אסור באכילה, וחמץ אסור באכילה. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה! הרי נבלה תוכיח, שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה, היא תוכיח על חמץ, אף על פי שהוא אסור באכילה, לא יהא בשריפה. אמרת הפרש נותר אסור בהנאה, וחמץ אסור בהנאה, אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה! והרי שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור בהנאה ואינו בשריפה! הוא יוכיח על חמץ, אף על פי שהוא אסור בהנאה, לא יהא בשריפה. אמרת הפרש נותר, חיבובין עליו כרת, וחמץ, חיבובין עליו כרת. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה! והרי חלב שלשור הנסקל יוכיח, שחיבובין עליו כרת, ואינו בשריפה! הוא יוכיח על חמץ, שאף על פי שחיבובין עליו כרת, לא יהא בשריפה. אמרת הפרש, אדון ארבעה לשונות כאחת מארבעה לשונות כאחת. נותר אסור באכילה ואסור בהנאה, וחיבובין עליו כרת והזמן גרם, וחמץ אסור באכילה ואסור בהנאה, וחיבובין עליו כרת והזמן גרם. ואל תאמר נבלה תוכיח, שאף על פי שאסורה באכילה, אינה אסורה בהנאה, ולא שור הנסקל יוכיח, שאף על פי שהוא אסור בהנאה, אין חיבובין עליו כרת. ולא חלב שור הנסקל יוכיח, שאף על פי שחיבובין עליו כרת, אין הזמן גרם, אלא אלמד דבר מדבר ואדון דבר מדבר: אלמד דבר שהוא שוה בארבעה דרכים מדבר ששונה בארבעה דרכים, ואל אלמד דבר שהוא שוה בארבעה דרכים מדבר שהוא שוה בדרך אחד, או בשנים, או בשלשה. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה. אמר לו רבי יהודה בן בתירה: סבור אתה שאתה מחמיר עליו, ואינה אלא מקל עליו! הא אם לא מצא אור, ישב לו ולא ישרף? אלא בלשון הזה הוי אומר: עד שלא תגיע שעת הבעור, מצות כליו בשריפה. משהגיע שעת הבעור, מצות כליו בכל דבר. רבי אומר: בדבר שהוא ב'בל יראה' ו'בל ימצא'. ואי זה הוא דבר שהוא בבל יראה ובל ימצא? אין אתה מוצא אלא בשריפה.

מכילתא דרשב"י שמות י"ב:ט"ו

"תשביתו שאר מבתיכם", יכול יהא שורפו ביום טוב? תלמוד לומר "אך" מלמד שאין שורפין אתו ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת
"תשביתו שאר" מערב יום טוב. או יכול ביום טוב?
תלמוד לומר "כל מלאכה לא יעשה בהם" והלא שריפה מעין מלאכה היתה!
מה תלמוד לומר "תשביתו שאר מבתיכם"? מערב יום טוב תשביתו שאר מבתיכם בשריפה הגיעה שעת ביעור ולא ניתמנה לו האור שישרפנו - מפרר וזורה לרוח או מטיל לים לדגים
ר' יהודה אומר: ממתין עד שיגיע לישוב - וישרפנו! שהיה ר' יהודה אומר אין מצות השבתתו אלא שריפה. והרי דין: ומה נותר, שאין כתוב עליו בל יראה ובל ימצא, טעון שריפה
חמץ, שכתוב עליו בל יראה ובל ימצא - אין דין שיטען שריפה?
אמרו לו לר' יהודה: כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל - אינו דין
הרי מי שלא ניתמנה לו אור לשורפו - יהא יושב ומשמרו ויהיה עובר עליו משום בל יראה ובל ימצא?
והתורה אמרה "תשביתו שאר מבתיכם", משביתו אתה בכל דבר!
היה ר' יהודה דנו דין אחר: נותר אסור באכילה וחמץ אסור באכילה; מה נותר טעון שריפה - אף חמץ טעון שריפה!
אמרו לו: נבלה תוכיח, שאסורה באכילה ואינה טעונה שריפה!
אמר להם הפרש: נותר אסור בהנאה וחמץ אסור בהנאה, ואל תוכח נבלה, שמותרת בהנאה!
אמרו לו: שור הנסקל יוכיח, שאסור בהנאה ואינו טעון שריפה!
אמר להם הפרש: נותר חייבין עליו כרת וחמץ חייבין עליו כרת; ואל יוכיח שור הנסקל, שאין חייבין עליו כרת!

אמרו לו: חלב שור הנסקל יוכיח, שחייבין עליו כרת ואין טעון שריפה!
אמר להם הפרש: נותר חייבין עליו בבל תותיר וחמץ חייבין עליו בבל תותיר; ואל יוכיח חלב שור הנסקל, שאין חייבין עליו בבל תותיר!
אמרו לו: אשם תלוי כדבריך יוכיח, שחייבין עליו משום בל תותר ואין טעון שריפה!
והתורה אמרה "תשביתו שאר מבתיכם", משביתו אתה בכל דבר!

רא"ש מסכת פסחים פרק ב סימן ג

ורש"י פסק כר' יהודה משום דסתם לן תנא כוותיה בפרק בתרא דתמורה (דף לג ב) דחשיב חמץ בכלל כל הנשרפין. ואף על גב דשתק ר' יהודה. אנן לא שתקינן. דלא איתותב אלא מדברי עצמו. וכן פסק בספר המצות (עשין לט) וכן פסק הרב הברצלוני ז"ל והביא ראיה מדאמר רבא לעיל (דף ה א) ש"מ אין ביעור חמץ אלא שריפה. והגאונים פסקו כחכמים וכן כתב בעל העיטור ז"ל וכן כתב הר"ר יונה ז"ל. ואי משום סתמא דתמורה קי"ל בתרי מסכתות אין סדר ואם כן הלכה כרביים ואי תיקשי לך רבנן גופייהו לילפו מנותר דלדידהו ליכא פירכא וי"ל דלדידהו איכא לאקשוויי מה לנותר שכן קדש לכך ראוי להחמיר ולשורפו ושריפה חמורה כדאי' בשילהי תמורה (שם) אם רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברין רשאי ולפירוש ר"ת ז"ל דמפרש (פ"ק דף יב) בשעת ביעורו השבתתו בכל דבר היינו בשעה ששית דאז רגילין העולם לבערו אין נפקותא בפסק זה כולי האי דאין אדם משהה חמצו עד אחר חצות ואף לפירוש רש"י בשעה חמישית מודה שמבערו בכל דבר:

ספר אור זרוע ח"ב - הלכות פסחים סימן רנו

שמעתי אומרים על רבי' יצחק בר אברהם שהיה רגיל בפרוסה אחת לשהות מלשורפה עד תחילת שבע כדי לקיים ביעור דאורייתא כרבי' שלמה שפירש דשעת ביעורו היינו שבע [וברך] על אותה הפרוסה על ביעור חמץ ופליאה היא איך היה סומך על השעות לעמוד בספק תשביתו מתחילת [שבע] ואמר טעם שלא לברך על הביעור משום שאינו כ"א מדרבנן כשבטלו ואף על פי שמברכין על נר חנוכה ומקרא מגילה כאן אין מצוה אלא להרים מכשול מדרך:

רמב"ם חמץ ומצה ג:יא

(יא) כיצד ביעור חמץ, שורפו, או מפרר וזורה לרוח, או זורקו לים. ואם היה החמץ קשה, ואין הים מחתכו במהרה, הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים. וחמץ שנפלה עליו מפולת, ונמצא עליו עפר שלשה טפחים או יתר, הרי הוא כמבוער, וצריך לבטל בליבו אם עדיין לא נכנסה שעה שישית:

חידושי ר' חיים הלוי הלכות חמץ ומצה א:ג'

(ג) אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא אם כן קנה חמץ בפסח או חמצו כדי שיעשה בו מעשה, אבל אם היה לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא ביערו אלא הניחו ברשותו אע"פ שעבר על שני לאוין אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בה מעשה עכ"ל. וכבר הקשו דאיך לוקה כלל על לאו דלא יראה ולא ימצא, והרי בפסחים דף צ"ה [ע"א] מבואר להדיא דלאו דלא יראה ולא ימצא הויין לאו הניתק לעשה דתשביתו, וקשה על הרמב"ם שפסק דבקונה חמץ בפסח דהוי מעשה לוקה, וצ"ע.

ונראה בזה, דהנה הגרע"א הקשה על הטור שכתב דלר' יהודה דחמץ מצותו בשריפה אפרו מותר כדין כל הנשרפין דאפרן מותר, ולרבנן דהשבתתו בכל דבר אפרו אסור כדין הנקברין, והקשה על זה הגרע"א דלפי מה שכתבו התוס' דהא דנשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור הוא משום דנשרפין איכא מצוה בשריפתן וע"כ הוי נעשית מצותן, משא"כ נקברין דליכא שום מצוה בקבורתן ורק משום תקלה ולא הוי נעשית מצותן, וא"כ בחמץ דגם אם השבתתו בכל דבר הלא איכא מצוה דתשביתו א"כ הא צריך להיות לכו"ע אפרן מותר. ונראה דלא דמי המצוה של תשביתו דהשבתתו בכל דבר למצות שריפה, דמצות תשביתו בשארי השבתות הוי עיקר המצוה שלא יהא להבעלים חמץ, משא"כ אם מצותו בשריפה הוי מצוה שחייל בהחפצא של החמץ דחלה בו דין שריפה, ולענין היתר דנעשית מצותו בעינן דוקא שיהא נעשית מצותו בהחפצא אז ניתר החפץ, ולא כשהבעלים

קיימו מצוה דרמיה עלייהו יהא ניתר בזה החפצא, וע"כ שפיר מחלק הטור בין השבתתו בכל דבר ובין שריפה, דאם השבתתו בכל דבר רק הבעלים קיימו מצוה שאין להם חמץ, וע"כ לא הותר האפר, משא"כ אם מצותו בשריפה דנעשה המצוה בהחפצא והוי נעשית מצותו ע"כ הותר האפר. ולפ"ז הרי מיושבים היטב דברי הרמב"ם דלוקין על לאוי דלא יראה ולא ימצא, דהטעם דלא חשוב לאו הניתק לעשה צ"ל דהוא משום דס"ל דהך תשביתו עיקרו הוא איסור עשה שלא יהא לו חמץ והוי כמו כל דברים האסורין בעשה ולא תעשה דלא הוי ניתק לעשה, וא"כ לא שייך זאת אלא אם נימא דהשבתתו בכל דבר, וכמו שנתבאר דלמ"ד השבתתו בכל דבר עיקר הקרא דתשביתו הוא שלא יהא להם חמץ, משא"כ אם נימא דמצותו בשריפה א"כ הויא מצוה הנעשית בגוף החפץ, ואז פשיטא דהוי ניתק לעשה כמו שריפת נותר וכדומה. ואפילו אם נימא דגם לדידיה נכלל בהך דתשביתו איסורא שלא יהא להם חמץ, אבל חיוב השריפה שבחמץ הא פשיטא דהוי מצות עשה כשאר דברים הטעונים שריפה, וכיון דגם זה נכלל בהקרא א"כ פשיטא דמיחשב על ידי זה ניתק לעשה. ולפ"ז הרי ניחא דעת הרמב"ם, דסוגית הגמ' בפסחים דף צ"ה שהבאנו הא קיימא אליבא דר' יהודה וכמבואר בסוגיא שם, ולר"י דס"ל דמצותו בשריפה פשיטא דהוי ניתק לעשה, משא"כ הרמב"ם דפסק בפ"ג מהל' חמץ ומצה דהשבתתו בכל דבר, וא"כ ליכא בהך דתשביתו רק איסור עשה לחוד שלא יהא להם חמץ, ע"כ שפיר פסק דלא הוי ניתק לעשה ולוקין עליו וכמו שנתבאר.

מנחת חינוך ט'א

(א) להסיר כל חמץ וכו'. מבואר בר"מ פ"ב מהח"מ והנה בענינים אלו האריכו הראשונים והאחרונים וכמעט לא הניחו מקום להתגדר ולהאריך בפרטי הענינים צריך קונטרס מיוחד ואין כוונת זה החיבור ואכתוב קצת בקיצור דיני המצוה והנה לכאורה יש ספק אם המ"ע הוא שיהא החמץ מושבת ואם יש לו חמץ חוץ מה שעובר על ל"ת דב"י וב"י עובר עוד על העשה ואם אין לו חמץ א"ע בלאו וגם המ"ע מקיים בשוא"ת כמו בשבת ויום טוב איכא עשה דשבתון בעשיית מלאכה ואם עבר ועשה מלאכה עובר בעשה ולא תעשה ואם לא עשה מלאכה חוץ מה שלא עבר על הלאו קיים גם כן מ"ע דשבתון וה"נ עיקר המצוה כאן שלא יהי' החמץ ברשותו והוא מושבת מרשותו כמו המ"ע דשבתון דלא הוי כמו לאו הבא מכלל עשה דאינו מקיים המצוה באם א"ע רק בעובר על הלאו הבמכ"ע עובר על העשה אבל אינו מקיים המצוה ובאמת בשבת אינו כן דהתורה כתבה בלשון עשה המחויבת ע"כ מקיים העשה וע"כ נחשב מ"ע דשוי"ט למצוה בפ"ע לא כן לאו הבמ"ע עיין ס' המצות להר"מ והרמב"ן ותבין אם כן ה"נ אם הי' לו חמץ עובר על עשה ולא תעשה ואם אין לו חמץ מקיים גם כן המצוה דתשביתו אף דהיא שוא"ת ולפי זה א"צ לדקדק שיהא לו חמץ קודם פסח ויבערו כמו מצות ציצית דמצוה על כל איש ישראל ללבוש ד' כנפות כדי לקיים המצוה בקו"ע אבל כאן ממילא נתקיים המצוה וא"צ לחזור כלל אחר חמץ וגם נ"מ אם רוצה לבער חמצו בפסח ובא אחר וחספו ממנו וביערו דמבואר בח"מ שפ"ב דמונע לחבירו לעשות מצוה כגון שחטף ממנו כיסוי צריך לשלם לו אבל כאן כיון דאין מצוה כלל עליו בקו"ע אלא ממילא נתקיים המצוה אם כן לא חטף ממנו כלל כי בכ"ע שמושבת מן העולם מקיים הבעל החמץ מ"ע דהוי בכל הענין כמו עשה דשוי"ט א"ד דמצוה עליו בקו"ע דישבות החמץ ואם אין לו חמץ לא קיים העשה כמו מי שא"ל ד' כנפות נהי דא"ע מכל מקום לא קיים המצוה ה"נ ג"כ כמו התם דמצוה עליו לקנות טלית וכדי לקיים מצות השי"ת ה"נ מצוה לחזור שיהי' לו חמץ קודם פסח ויבער אותו בי"ד כדי לקיים מ"ע בקו"ע ולפי זה אם חטף א' המצוה מידו חייב בקנס כמ"ש בח"מ שם ועוד יש נ"מ אי אמרינן דמצוה זו היא בקו"ע אם כן אם השבית חמץ בפסח ע"י שאכלו ל"ק המצוה כי הוי מהב"ע להסוברים מהב"ע מן התורה לא יצא ומובא בח"ז כ"פ אבל אי המצוה היא בשוא"ת אם כן אפילו אכלו מכל מקום אינו ברשותו וקיים המ"ע כיון דא"ל חמץ וגם אם המצוה בקו"ע לא יצא אלא אם כן קיים המצוה בזמנה חצות יום י"ד כמו מילה דהתורה קבעה לזמנה ביום השמיני וקודם לכן ל"ק המצוה ה"נ קודם חצות אם השבית ל"ק המצוה אבל אם המצוה בשוא"ת אם כן העיקר דלא יהי' לו חמץ וכשמגיע הזמן וא"ל חמץ קיים המ"ע ומדברי הרה"מ"ח שכתב ביוצא לדרך מוטל עליו המצוה נראה דהיא בשוא"ת דבקו"ע אין מוטל עליו המצוה קודם ועיין ברא"ש שם וכ"נ ממ"ש הרה"מ"ח דנשים חייבות במצוה זו והניחא אם היא בשוא"ת ובמ"ע דשוא"ת נשים חייבות אף בהזמן גרמא כמו יום טוב ועיין באחרונים ובתוס' קידושין בשם הר"י ירושלים אבל אם המצוה בקו"ע יש להסתפק אך האחרונים הסכימו דבכ"ע חייבים ועיין בשאג"א.

גם נ"מ אם המצוה בשוא"ת א"צ כוונה לצאת כמ"ש במצוה א' אבל אם היא בקו"ע צריך כוונה לדעת הסוברים מצ"כ והנה מד' הר"מ שכתב מ"ע להשבית החמץ וכו' ואח"ז כתב ומה היא השבתה האמורה בתורה אין הכרע דהיא בקו"ע דכמו כן כ' בתחלת ה' שבת וכאן נמי הכוונה דיהי' מושבת אדרבא מדכתב דהמ"ע שישבית קודם

זמן איסור אכילתו מבואר דהמצוה בשוא"ת דאי בקו"ע מנלי' דלמא המצוה רק בחצות זמן שקבעה התורה וכן מבואר בתוס' פסחים ד' ע"ב ד"ה מדאורייתא שכתבו איך נילף ביטול מתשבתו הא אמרינן לקמן אך חלק והוא בחצות ובחצות א"א לבטל דהוא לאח"ז איסורו ע"ש ואי המצוה בשוא"ת אם כן ל"ק כלל דהתורה אמרה דבחצות יהיה מושבת כבר כפירש"י לקמן בסוגיא ד"ה אך חלק אע"כ דס' התוס' דהעשה הוא בקו"ע אם כן קבעה התורה זמן למצוה ולא קודם כמו מילה ומהר"מ שכתב קודם זמן איסור אכילה וגם כתב דתשבתו היינו ביטול כשיטת רש"י וזה הוי קודם זמן איסורא אם כן מוכח דסובר דהמצוה היא בשוא"ת והעיקר היא דבזמן איסור יהי' החמץ מושבת מביתו אך לכאורה בגמ' שם ד' משמע דהמ"ע הוא בקו"ע דמקשינן דכ"ע אחר חצות מנלן אמר אביי תרי קראי כתיבי וכו' כתיב שבעת ימים וכתוב אך ביום הראשון תשבתו הא כיצד לרבות י"ד לביעור ופירש"י כיון דכתיב שבעת ימים היינו אפילו רגע תוך שבעה וכתוב אך וכו' הרי שהה בו ואם נאמר דהמ"ע הוא בשוא"ת אם כן ל"ק דהתורה כתבה לא ימצא היינו ל"ת וביום הא' תשבתו היינו העשה שיהי' מושבת ובאמת צריך להשבית קודם הלילה קצת כדי שיהא מושבת בלילה ושייך שפיר אך ביום הראשון וכו' כיון דמקיים לעשה עכ"ל דסברת אביי דהיא בקו"ע ואם נאמר דראשון דהיינו יום טוב אסור להשבית קודם לכן דהוא גזירת הכתוב כמו סוכה ולולב דוקא יום הזה כן ה"נ צריכין להשבית דוקא ביום ראשון אם כן סותר להפסוק שבעת ימים וכו' ובאמת שהה קצת עכ"ל הראשון היינו י"ד אך לפי' התוס' דדיוק' דאביי הוא מיתורא דקרא או מאך חלק ע"ש אם כן אין ראייה וגם לפירש"י אפשר נהי דאביי ס"ל כן מכל מקום כולו תנאי ואמוראי דילפי ממק"א ולא ילפי מפשט' דקרא כאביי אפשר דפליגי על אביי בזה וסוברים דהעשה היא בשוא"ת ע"כ לא מוכח מידי כיון דמושבת קודם הלילה שפיר הוי עשה וכ"פ רש"י בדברי רבי יוסי לקמן א"א אלא ביום טוב ת"ל אך חלק ואי ביום טוב הא אתקש וכו' כתב רש"י ובלא אך חלק לא מוכח דהוא בעי"ט דאיכא למימר השבתה היא בה"ש בתחלת היום ובודאי כוונת רש"י לאו דוקא בה"ש דבה"ש הוי ספיקא דאורייתא וא"כ עובר על ב"י וא"כ היאך יוכל להשהות בה"ש אלא כוונתו דקודם התחלת יום ט"ו יהי' מושבת ותחלת ליל ט"ו כבר יהי' מושבת אם כן חזינן דבלא אך חלק ה"א דהעשה הוא ביום טוב בשוא"ת דהיינו שיהיה מושבת קודם אם כן עתה דילפי מאך חלק די"ד ג"כ אסור וחייב בעשה מכל מקום הוא שוא"ת דיהא מושבת מחצות וכן אפ"ל לכולו תנאי ואמוראי שם אך לר"ע דיליף דהוא עי"ט דהבערה אב מלאכה וא"א ביום טוב ודאי סובר דהוא בקו"ע דבלאו הכי לא מוכח דאף דהוא ביום טוב מכל מקום יכול להשבית מעי"ט ע"י הבערה ובליל יום טוב הוא מושבת ובאמת בענין הילפותא אין הלכה כר"ע אפילו אם נאמר להלכה דאין ביעור חמץ אלא שרפה וכ"פ הרבה פוסקים מכל מקום ר"ע אינו סובר מתוך ביום טוב ובאמת קי"ל כב"ה דאמרינן מתוך ועיקר דילפינן דהיא מעי"ט ודאי הלכה כרבא דה' כוונת' לגבי אביי וגם הוא בתרא דהוא סובר דהילפותא הוא מן לא תשחט על חמץ וכ"כ הר"מ אם כן כיון דרבא סובר דלא ילפינן מקרא דאביי אפשר דהוא מטעם הנ"ל דהמ"ע הוא בשוא"ת ע"כ לא מוכח מלימוד דאביי לפי פירש"י אך לפי' התוס' י"ל דגם אביי סובר כן והלימוד אך חלק ע' בסוגיא והר"מ ג"כ מביא אוקמתא דרבא מלא תשחט וכו' וגם מתשבתו כפי' התוס' שם דגם לרבא צריך קרא דתשבתו ע"ש. העולה ממ"ש דכולו תנאי ואמוראי יוכלו לסבור דהמ"ע הוא בשוא"ת וגם מהר"מ שכתב מ"ע להשבית קודם ז"א עכ"ל דגם הר"ם ס"ל כן דעיקר המ"ע שיהי' מושבת מחצות ע"כ צריך להשביתו קודם חצות וכדי שלא יהי' חמץ אצלו חצות יום י"ד וזהו המ"ע דתשבתו וקיים בזה המ"ע אם כן גם ביום טוב אם יש לו חמץ בכ"ע שנתבער החמץ מכל מקום קיים מ"ע ואם חבירו חטף אצלו א"צ לשלם קנס כי מכל מקום מושבת הוא וגם אם אכלו ל"ה מהב"ע דעיקר מצוה בשוא"ת כמש"ל ולפמ"ש גם רש"י ס"ל כן דנפיק ביטול מתשבתו וק' קו' התוס' הא תשבתו הוא בחצות ואז א"י לבטל ועכ"ל דרש"י סובר דעיקר העשה שיהיה מושבת ועומד אם כן הביטול הוא בזמן היתר והעשה הוא בשוא"ת אם כן כיון דחצות הוא מושבת קיים העשה ולפמ"ש לשיטת רש"י והר"מ והרהמ"ח אף אם אין לו חמץ מקיים העשה דאינה מוטלת אקרקפתא דגבר' ואפילו אם מבער מתחלת השנה או שאין לו חמץ כלל מקיים המצוה כמו שוי"ט דאם אינו עושה מלאכה מקיים עשה ולא תעשה ולשיטת התוס' ד' שהקשו הא ל"מ ביטול לאחז"א ולא תי' כמש"ל עכ"ל דסברתם דמצוה זו אקרקפתא דגברא הוא כמו לולב וכדומה דצריך דוקא לקיים בזמן המיוחד והיינו חצות ע"כ לא נוכל ללמוד מתשבתו ביטול דאחז"א ל"מ לבטל ע"כ כתבו טעם אחר דלא יראה לך והיינו כשיטת הר"ן דאפילו ע"י ביטול גרוע נעשה הפקר וא"כ אין לו חמץ ואינו מוזהר בעשה וא"ע כלל והו"ל כמי שאין לו טלית בת ד' כנפות אינו מצווה על ציצית ולדבריהם על כל פנים מצוה על כל איש ישראל להותיר לו חמץ כדי לקיים מ"ע דתשבתו דאם אין לו נהי דא"ע מכל מקום אינו מקיים כמו מי שאינו לובש טלית בת ד' אבל מכל מקום מצוה עליו להדר אח"ז כדי לקיים מצות השי"ת בקו"ע וה"נ בחמץ ואין ענין זה תלוי בפלוגתא דר"י ורבנן לענין אב"ח אלא שרפה ל"מ לר"ת דר"י יליף מותר וחכמים לא ילפי ועיקר פלוגתתן לאחז"א ודאי ניחא דר"י סובר מצות השבתה המוטל על האדם הוא בשרפה וחכ"א בכ"ד אלא אפילו לרש"י דס"ל דבזמן היתר ס"ל לר"י חמץ בשריפה ואח"ז דהיינו תחלת שבע מודה ר"י דהשבתו

בכ"ד מכל מקום ניחא דתשביתו באמת הפירוש שיהיה נשבת וא"כ בזמן איסור אם נשבת על כל פנים מקיים מ"ע דתשביתו דגם ביטול סגי לר"י ער"ן אך הוא סובר דמצוה בשרפה כמו כה"כ וערלה דג"כ אינו מצוה אקרקפתא לשרוף כה"כ שלו דבאמת אינו ברשותו ואינו שלו ורק חמץ עשאו הכתוב כאילו הוא שלו אבל לא שאר איסורי הנאה אך התורה גזרה דהדין כך הוא דאם א' רוצה לבער כה"כ ישרוף וחמץ אם ביטל א"ע כלל מכל מקום אם א' רוצה לבערו מן העולם ישרפנו אבל המצוה דתשביתו שיהא מושבת בי"ד זה עיקר המצוה לרש"י והר"מ ואינו מוטל אקרקפתא דגברא ושרפה יליף מנותר אבל לא מתשביתו דלרש"י הוי תשביתו ביטול ולא שרפה ואף אם נאמר דגם שרפה בכלל מכל מקום ר"י סובר דדוקא בשרפה אלא באמת זה ענין אחר ויליף מנותר ולא מתשביתו ואין תלוי זב"ז ומכל מקום מדברי התוס' משמע דתשביתו היינו שרפה ונפיק מתשביתו אך לדבריהם בלאו הכי הוי מצוה בקו"ע אם כן המצוה שיהיה בשרפה.

הכלל ממ"ש דבאמת התורה קבעה זמן להמצוה וכ"ה דהתורה קבעה זמן להמצוה צריכין דוקא לעשות המצוה לזמן שקבעה התורה ולפז"מ לא קיים המצוה אם כן דהתורה קבעה זמן להשבית חמץ חצות י"ד המצוה היא דוקא בשעה זו אך החילוק הוא לרש"י והר"מ המצוה הוא בשוא"ת אם כן בביער קודם מכל מקום מתחיל המצוה ברגע זו שקבעה התורה כי הוא מושבת מאז ולהתוס' לפ"מ שהוכחנו מדבריהם מדדחו שיטת רש"י דביטול נפיק מתשביתו הלא אחז"א א"י לבטל ע"כ סוברים דהמצוה היא בקו"ע וחל המצוה אקרקפתא דגברא בחצות וקודם לכן לא קיים המצוה כמו לולב וסוכה ודומיהם שקבעה התורה זמן להמצוה אך מכל מקום אם נשבת קודם נהי דל"ק המצוה אבל א"ע בעשה כי אין לו חמץ אך לא קיים מ"ע ולפי זה קשה לי להתוס' כיון דחל על אדם חיוב מצוה בחצות היום אם כן מצוה עליו שיהיה לו חמץ ויבערו בחצות כמו שהאדם מצווה לקנות טלית בת ד' אם כן היאך תיקנו חכמינו זכרונם לברכה לשרוף בתחלת שש והיאך יכולין לעקור מצות התורה מכל וכל משום סייג נהי דהוי סייג דטעי אינשי בין שש לשבע מכל מקום היאך יכולים לעקור אפילו בשוא"ת משום סייג מצוה דאוריית' מכל וכל וזה מבואר כ"פ באחרונים גבי שופר דאין יכולים לעקור מצות התורה שלא לתקוע ביום טוב משום שמא יתקן כ"ש ומובא בח"ז כ"פ וכאן עקרו לגמרי שכ"א יבער חמצו קודם חצות ואין עושים המצוה בשום פעם ודוחק לומר דפעמים מקיים המצוה בנתחמץ לו זה דוחק ואפ"ל דוקא מצוה המחוייבת אין חכמינו זכרונם לברכה יכולים לעקרו מכל וכל כגון שופר אבל דוגמא דציצית דאם אינו לובש טלית בת ד' כנפות אינו חייב כלל כה"ג אם היו מוצאין איזה סייג היו יכולים לתקן שלא ילבש אדם טלית בת ד' כנפות כי אין חכמינו זכרונם לברכה יכולים לעקור מכל וכל לעבור על עשה אבל שלא לקיים ולא לעבור אפשר יכולים לעקור משום סייג אם כן כאן עקרו משום סייג קיום המצוה אבל לא לעבור על המצוה ואפשר בכה"ג יכולין וצ"ע במקומות שעקרו חכמינו זכרונם לברכה שוב מצאתי סברא זו בשל"ה מצות לנכרי תשיך.

ולפמש"ל דלרש"י מכל מקום עיקר המצוה דהיא' החמץ מושבת והתחלת המצוה בחצות בשוא"ת אפשר ליישב מה שתמהו על הר"מ חו"מ פ"א דקנה חמץ לוק' מפני שעשה מעשה הא בפסחים צ"ה נראה דב"י הוי ניתק לעשה וכ"כ תוס' פסחים כ"ט והיאך פ' הר"מ דלוקין ולפמ"ש ניחא דבאמת לאו הנל"ע דאין לוקין מבואר סוף חולין דזה הכלל כל לאו שיש בו קו"ע אין לוקין וכ"ה בכ"ד אם כן אפ"ל דוקא בל"ת דהעשה היא בקו"ע הוי ניתק לעשה כפירש"י דהתורה אמרה אם תעבור קיים העשה אבל עשה שהיא בשוא"ת ואינ' מוטל אקרקפתא דגברא כלל כמו כאן איך שייך לומר בעמוד והשבת כיון דאינו מצוה כלל והמצוה תוכל להתקיים אפילו ממילא אם נאבד מעצמו או ע"י אחר ולא הוי קו"ע שהוא יתחייב בכך בכה"ג לא הוי נל"ע ולא הוי דומיא דנותר ד"מ דנותר הוא מצוה ובודאי דבנותר אם היה מעשה ואם נסבור דקיימו ול"ק ואם לא שרף בעצמו הנותר רק אחר שרפו ודאי לוקין כי הוא ל"ק העשה אך בשרפו בעצמו הוא קיים כי המצוה מוטל עליו אבל כאן דע"כ אין המצוה מוטל בקו"ע אם כן ל"ש נל"ע והוי כמו שעשה מלאכה ביום טוב דל"ש לומר דהלאו ניתק לעשה דשבתון ע"כ דחה הר"מ סוגיא זו דהוי לאו הנל"ע מחמת סוגיא דכאן דמוכח כ"פ דהוי שוא"ת והר"י בעל תוס' שהסכים לסוגיא הנ"ל אזיל לשיטתו דף ד' דהוא קו"ע אם כן שפיר הו"ל לאו הנל"ע כנלע"ד וא"ד לתמורה דנתקיים על כל פנים המעשה מגזירת הכתוב אבל כאן אין מצוה עליו כלל רק דמ"מ צריך לבערו שלא יעבור וגם אח"ז ממילא נתקיים המ"ע דהשבתה ל"ש נל"ע. ואטעים יותר מש"ל כל דבר דהתורה קבעה זמן ודאי העשה על הזמן וקודם לא קיים העשה ולרש"י גזרה התורה שיבטל ובאמת לא יוכל לקיים כי א"י לבטל אז ואם יבטל מקודם ל"ק מצות התורה כי הזמן דוקא אז בעת שקבעה תורה עכצ"ל דהעשה היא רק בשוא"ת וא"כ באמת מתחיל העשה בזמנה והוא יכול לעשות אימת שירצה אעפ"י שאינו מקיים כמבואר ברא"ש פ"ק דפסחים דקודם זמן אינו בכלל דתשביתו מכל מקום כשמגיע הזמן ממילא נתקיים ואז הוא מקיים בשוא"ת אבל להתוס' דביטול אינו בכלל אם כן יוכל לקיים העשה בקו"ע אם כן מן התורה נימא דהמ"ע היא בשוא"ת יותר מסתבר דהעשה היא כמו כל העשין שבתורה לולב וסוכה ודומיהם עיין היטב ותבין. ולשיטת התוס' כיון דהמצוה יוכל להתקיים בקו"ע

אם כן אם אין לו חמץ ל"ק המצוה כלל כי לדבריהם אין המצוה כלל בשוא"ת רק דאם אין לו לא עבר על העשה אבל ל"ק כלל כמו מי שאין לו ד' כנפות שלא עבר ולא קיים.

והנה מצוה זו אף דכתיב בפסוק ביום הראשון תשביתו ודרשו דהיינו מעיו"ט אם כן אפשר המ"ע דוקא בעיו"ט אבל ביו"ט אינו מצוה כלל. אך הסכמת האחרונים על נוב"י ק' ות' דכל ז' ימים מוזהר על העשה וכ"ד התוס' דב"י גל"ע ועיין באחרונים. וחמץ של אחרים ושל גבוה כמו שאין עובר בב"י כן א"ע בעשה דתשביתו ובקע"א עוברים ושוה לב"י על שאג"א באריכות ועיין באחרונים מדיני ביטול. והנה לענין ב"י וב"י דעת הש"א דוקא על כזית עוברין ופחות משיעור אפילו איסור תורה אינו וכ"ד הרבה אחרונים והטעם דאינו חזי לאצטרופי בכא"פ והובא כ"פ בח"ז אם כן אינו מוזהר ג"כ על העשה פחות מהשיעור וליכא איסור תורה כלל מכל מקום נראה לפמ"ש להשיטות דהוא מ"ע אקרקפתא דגברא להשבית חמץ אם כן בפחות מכשיעור נהי דא"ע מכל מקום מצוה עליו להשבית אף פחות מכשיעור כמו כל מ"ע שהבאתי לעיל בשם אחרונים דפחות מכשיעור קצת מצוה איכא ע"ל אם כן ה"נ ועיין תוס' פסחים כ"ח דאף ר"ש דסובר דע"פ לפני זמנו אינו עובר בלא כלום מכל מקום מודה ר"ש דאסור באכילה מן התורה מחמת העשה דתשביתו ותשביתו משמע שלא כדרך אכילה וע"כ עובר בעשה זו בע"פ אף לר"ש וג"כ נ"מ לדידן לדעת הר"מ והרבה ראשונים דפוסקים כר"י דלפני זמנו עובר בלאו ולוקין אם כן לשיטתם עבר על הלאו ועל העשה דתשביתו ג"כ ונ"מ אם אכל חמץ שלא כד"א דאין לוקין בחמץ ואף איסור דאוריית' ליכא ככל האיסורים שבתורה והד' עתיקין על מקו"ח סי' תמ"ב דעתו גבי חמץ נהי דאין לוקין מכל מקום איסור תורה איכא מחמת העשה דתשביתו עפ"י ד' התוס' הנ"ל והעשה לא נכתב בלשון אכילה ואסור אף שלא כד"א ע"ש אם כן בע"פ ג"כ אם אכל חמץ אף שלא כד"א עבר על העשה ואסור מן התורה ופשוט:

מכילתא דרשב"י	מכילתא דר"י	ירושלמי פסחים	בבלי פסחים
<p>שהיה ר' יהודה אומר אין מצות השבתתו אלא שריפה.</p> <p>והרי דין: ומה נותר, שאין כתוב עליו בל יראה ובל ימצא, טעון שריפה חמץ, שכתוב עליו בל יראה ובל ימצא - אין דין שיטען שריפה?</p> <p>אמרו לו לר' יהודה: כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל - אינו דין הרי מי שלא ניתמנה לו אור לשורפו - יהא יושב ומשמרו ויהיה עובר עליו משום בל יראה ובל ימצא? והתורה אמרה "תשביתו שאר מבתיכם", משביתו אתה בכל דבר!</p> <p>היה ר' יהודה דנו דין אחר: נותר אסור באכילה וחמץ אסור באכילה; מה נותר טעון שריפה - אף חמץ טעון שריפה!</p> <p>אמרו לו: נבלה תוכיח, שאסורה באכילה ואינה טעונה שריפה!</p>	<p>רבי יוסה אומר: "תשביתו שאר מבתיכם", בשריפה. אתה אומר בשריפה, או אינו אלא בכל דבר?</p> <p>הרי אתה דן: נותר אסור באכילה, וחמץ אסור באכילה. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה!</p> <p>הרי נבלה תוכיח, שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה, היא תוכיח על חמץ, אף על פי שהוא אסור באכילה, לא יהא בשריפה. אמרת הפרש נותר אסור בהנאה, וחמץ אסור בהנאה, אם למדת על נותר שאינו</p>	<p>(יב) תני: רבי יודה אומר: אין ביעור חמץ אלא בשריפה.</p> <p>דין הוא: מה אם פיגול ונותר שאינו בל יראה ובל ימצא אינו אלא בשריפה, חמץ שהוא בכל יראה ובל ימצא אינו דין שלא יהא אלא בשריפה.</p> <p>אמרו לו לרבי יודה: כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין, הא אם לא נתמנה לו אור יושב לו ולא יבער, אמרה תורה תשביתו שאר מבתיכם.</p> <p>...</p> <p>(טו) חזר רבי יודה ודנו דין אחר: חמץ אסור באכילה, ונותר אסור באכילה, מה זה בשריפה אף זה בשריפה. אמרו לו: נבלה תוכיח, שהיא אסורה באכילה ואינה בשריפה.</p> <p>אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהנאה, ונותר אסור באכילה</p>	<p>תניא אמר רבי יהודה אין ביעור חמץ אלא שריפה</p> <p>והדין נותן: ומה נותר שאינו בכל יראה ובל ימצא טעון שריפה חמץ שיטענו בכל יראה ובל ימצא לא כל שפן שטעון שריפה.</p> <p>אמרו לו כל דין שאתה דן תחילתו להחמיר וסופו להקל אינו דין לא מצא עצים לשורפו יהא יושב ובטל והתורה אמרה {שמות ייבטו} תשביתו שאר מבתיכם בכל דבר שאתה יכול להשביתו.</p> <p>חזר רבי יהודה ודנו דין אחר: נותר אסור באכילה וחמץ אסור באכילה מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה.</p> <p>אמרו לו נבלה תוכיח שאסורה באכילה ואינה טעונה שריפה</p> <p>אמר להן הפרש נותר אסור באכילה ובהנאה וחמץ אסור</p>

שיעורי הרב מאיר ליכטנשטיין

טוב אחרית דבר מראשיתו.

באכילה ובהנאה מה נותר טעון שריפה אף חמץ טעון שריפה. אמרו לו שור הנסקל יוכיח שאסור באכילה ובהנאה ואינו טעון שריפה

אמר להן הפרש נותר אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת וחמץ אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה אמרו לו חלב של שור הנסקל יוכיח שאסור באכילה ובהנאה וענוש כרת ואין טעון שריפה

חזר רבי יהודה ודנו דין אחר

נותר ישנו בבל תותירו וחמץ בבל תותירו מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה.

אמרו לו אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק לדברי יוכיחו שהן בבל תותירו שאנו אומרים בשריפה ואתה אומר בקבורה בשתק רבי יהודה.

פסחים יב:

ורבא אמר לאו היינו טעמא דרבי יהודה אלא רבי יהודה לטעמיה דאמר אין ביעור חמץ אלא שריפה ויהבו ליה רבנן שעה אחת ללקוט בה עצים.

איתיביה רבינא לרבא

אמר רבי יהודה

ובהננייה, אל תוכיח נבילה שאינה אסור בהננייה.

אמרו לו. והרי שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהננייה ואינו בשריפה.

אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת, ונותר אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת, אל יוכיח שור הנסקל שאין חיביבין עליו כרת. אמרו לו: והרי חלב שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת ואינו בשריפה.

אמר להן: חמץ אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת ויש לו זמן, ונותר אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת ויש לו זמן, אל יוכיח {חלב} שור הנסקל שאין לו זמן. אמרו לו: והרי אשם תלוי כשיטתה יוכיח, שהוא אסור באכילה ובהננייה וחיביבין עליו כרת ויש לו זמן ונאיינו בשריפה. ושתק רבי יהודה.

(טז) תנן:

עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר, משהגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה. ואתיא כרבי יהודה.

אית תנן תנן:

אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה! והרי שור הנסקל יוכיח, שהוא אסור בהנאה ואינו בשריפה! הוא יוכיח על חמץ, אף על פי שהוא אסור בהנאה, לא יהא בשריפה.

אמרת הפרש נותר, חיביבין עליו כרת, וחמץ, חיביבין עליו כרת. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהא אלא בשריפה! והרי חלב שלשור הנסקל יוכיח, שחיביבין עליו כרת, ואינו בשריפה! הוא יוכיח על חמץ, שאף על פי שחיביבין עליו כרת, לא יהא בשריפה.

אמרת הפרש, אדון ארבעה לשונות כאחת מארבעה לשונות כאחת. נותר אסור באכילה ואסור בהנאה, וחיביבין עליו כרת והזמן גרם, וחמץ אסור באכילה ואסור בהנאה, וחיביבין עליו כרת והזמן גרם. ואל תאמר נבילה תוכיח, שאף על פי שאסורה באכילה, אינה אסורה בהנאה, ולא שור הנסקל יוכיח, שאף על פי שהוא אסור בהנאה, אין חיביבין עליו כרת. ולא חלב שור הנסקל יוכיח, שאף על פי שחיביבין עליו כרת, אין הזמן גורם, אלא אלמד דבר מדבר ואדון דבר מדבר: אלמד דבר דבר שהוא שיה בארבעה דרכים מדבר ששנה בארבעה דרכים, ואל אלמד דבר שהוא שנה בארבעה דרכים מדבר שהוא שנה בדבר אחד, או בשנים, או בשלשה. אם למדת על נותר שאינו אלא בשריפה, אף חמץ לא יהיה אלא בשריפה.

אמר לו רבי יהודה בן בתירה: סבור אתה שאתה מחמיה עליו, ואינה אלא מקל עליו! הא אם לא מצא אור, ישב לו ולא ישרף?

אלא בלשון הזה הוי אומר:

אמר להם הפרש: נותר אסור בהננייה וחמץ אסור בהננייה, ואל תוכח נבילה, שמותרת בהננייה!

אמרו לו: שור הנסקל יוכיח, שאסור בהננייה ואינו טעון שריפה!

אמר להם הפרש: נותר חיביבין עליו כרת וחמץ חיביבין עליו כרת; ואל יוכיח שור הנסקל, שאין חיביבין עליו כרת!

אמרו לו: חלב שור הנסקל יוכיח, שחיביבין עליו כרת ואין טעון שריפה!

אמר להם הפרש: נותר חיביבין עליו בבל תותירו וחמץ חיביבין עליו בבל תותירו; ואל יוכיח חלב שור הנסקל, שאין חיביבין עליו בבל תותירו!

אמרו לו: אשם תלוי כדברך יוכיח, שחיביבין עליו משום בל תותירו ואין טעון שריפה! והתורה אמרה "תשביתו שאר מבתיכם", משביתו אתה בכל דבר!

הובא מלמעלה

"תשביתו שאר מבתיכם",

יכול יהא שורפו ביום טוב?

תלמוד לומר "אך" מלמד

שאינן שורפין אותו ביום טוב,

ואין צריך לומר בשבת

"תשביתו שאר" מערב יום

טוב. או יכול ביום טוב?

תלמוד לומר "כל מלאכה לא

יעשה בהם" והלא שריפה

מעין מלאכה היתה!

מה תלמוד לומר "תשביתו

שאר מבתיכם"? מערב יום

טוב תשביתו שאר מבתיכם

בשריפה

שיעורי הרב מאיר ליכטנשטיין

טוב אחרית דבר מראשיתו.

<p>הגיעה שעת ביעור ולא ניתמנה לו האור שישרפנו - מפרר וזורה לרוח או מטיל לים לדגים ר' יהודה אומר: ממתין עד שיגיע לישוב - וישרפנו!</p>	<p>עד שלא תגיע שעת הבעור, מצות כליו בשריפה. משהגיעה שעת הבעור, מצות כליו בכל דבר. רבי אומר: בדבר שהוא ב'בל יראה' ו'בל ימצא'. ואי זה הוא דבר שהוא ב'בל יראה' ו'בל ימצא'? אין אתה מוצא אלא בשריפה.</p>	<p>עד שלא הגיע זמן ביעורו את מבערו בשריפה, משהגיע זמן ביעורו את מבערו בכל דבר. ואתיא כרבנין. רבי אומר: תשביתו שאור מבתיכם, דבר שהוא בל יראה ובל ימצא. ואי זה זה בשריפה.</p>	<p>אימתי שלא בשעת ביעורו אבל בשעת ביעורו השבתתו בכל דבר.</p>
--	--	---	--